

Artykuł - Rozwijanie samodzielności dziecka

Kiedy z niekłamaną dumą obserwujemy rozwój naszych dzieci nie raz i nie dwa zastanawiamy się, jak jeszcze możemy naszemu dziecku pomóc w zdobywaniu coraz to nowych umiejętności psychologicznych czy społecznych. Nie jest nam jednocześnie łatwo oprzeć się pokusie, aby dziecko wyręczać i załatwiać za nie najróżniejsze sprawy, nawet jeżeli dotyczą one relacji dziecko – dziecko. Jak zatem wspierać umiejętności radzenia sobie dzieci w trudnych sytuacjach? Jak mobilizować je do dbania o własne sprawy w grupie innych dzieci? Wydaje się, że składa się na to szereg różnych obszarów naszego oddziaływania.

Dorosły wspiera rozwój samodzielności u dziecka poprzez:

- budowanie bezpiecznej relacji z dzieckiem
- budowanie poczucia wartości dziecka
- uważne słuchanie dziecka
- wyznaczanie swoich granic i respektowanie granic dziecka
- mówienie o własnych uczuciach i oczekiwaniach
- odzwierciedlanie uczuć dziecka
- dawanie dziecku możliwości wyboru
- okazywanie szacunku dla jego wysiłku
- nie spieszenie się z daniem rozwiązania
- dawanie nadziei w możliwość naprawiania różnych spraw przez dziecko

BUDOWANIE POCZUCIA WŁASNEJ WARTOŚCI U DZIECKA

Otrzymywanie pochwał to naturalna, ludzka potrzeba. Według teorii Abrahama Masłowa pochwały zaspokajają potrzebę akceptacji i uznania (czwarta z rzędu, po potrzebach fizjologicznych, bezpieczeństwa i przynależności). Zaspokojenie potrzeb z niższego piętra umożliwia zaspokojenie tych z wyższego. Kiedy dzieci będą się czuły dowartościowane pochwałami, będzie im łatwiej swobodnie się rozwijać, poszukiwać w sobie nowych możliwości i łatwiej osiągać wyznaczone cele. My dorośli czasami zachowania pożądane traktujemy jako coś oczywistego. Warto się jednak nad nimi zatrzymać i dawać temu wyraz. Jeżeli chwalimy dzieci za zachowania pożądane, uzyskujemy więcej zachowań pożądanych. Wzmacniamy je pozytywnie.

DOROŚLI ODGRYWAJĄ BARDZO WAŻNĄ ROLĘ W BUDOWANIU POCZUCIA WŁASNEJ WARTOŚCI U

DZIECKA. Komunikaty werbalne i niewerbalne ze strony dorosłego utwierdzają dziecko w przekonaniu, że jest wartościowe i kompetentne. Poczucie własnej wartości u dziecka decyduje o gotowości stawiania czoła wyzwaniom i rodzaju stawianych sobie celów.

Dobrze skonstruowana pochwała:

- odwołuje się do konkretnego wytworu, zachowania- jest jasna i prosta- jest jednoznaczna- jest krótka- opisuje to, co widzimy- odnotowuje postępy - natychmiastowa.

Pochwała opisowa zawiera:

- Opis zaistniałej sytuacji „Widzę, że posprzątałeś”
- Uczucie, odczucie nadawcy komunikatu „Jak miło jest teraz w naszym salonie”
- Podsumowanieżądanego zachowania „To się nazywa świetnie wykonane zadanie”

Pochwała wypowiedziana w taki sposób powoduje, że dziecko samo może powiedzieć coś pozytywnego o sobie: (jestem wytrwały, dokładnie sprzątam, itp.)

CO MOTYWUJE?

Krytyka motywująca pozwala dostrzec błąd, zrozumieć jego negatywne konsekwencje i opracowanie planu naprawczego. Taka krytyka ma następujące cechy:

- dotyczy konkretnych zachowań
- jest przekazywana osobiście

- przekazywana bezpośrednio po zaistnieniu zdarzenia
- dotyczy tego, co dziecko może zmienić i na co ma wpływ
- jest konkretna
- zawiera informacje o oczekiwaniach
- udzielona jest w oparciu o komunikat JA
- zawiera informacje pozytywne i negatywne

CO ZNIECHĘCA?

Krytyka zniechęcająca to inaczej komunikat „Tak nie rób!”. Źle udzielona może przynieść odwrotny skutek. Taka krytyka ma następujące cechy:

- kryje w sobie ironię
- bazuje na uogólnieniach
- ocenia osobę, nie zachowanie
- udzielona jest podniesionym głosem
- polega na pouczeniu i radzeniu
- przejawia się w popędzaniu i przerywaniu
- zawiera groźby
- informuje o wielu karach jednocześnie
- nie zawiera informacji o konkretnych błędach i oczekiwaniach
- nie daje możliwości naprawy